

Meteorészlelési program

Az amatőr csillagász gyakran nézegeti az égboltot, távcsővel vagy pusztá szemmel, és ekközben nem ritkán lát egy-egy halványabb - néha fényesebb - meteort /hullócsillagot/ felvillanni. Sajnos ezeknek adatait csak kevesen jegyzik fel, pedig még ma, a fotografikus és radarészlelések korában is jelentős lehet az ilyen fajta adat. Eppen ezért egy gyűjtő központot létesítetünk, és kérjük a hazai műkedvelőket, hogy a meteorokra vonatkozó megfigyeléseiket akkor is küldjék be, ha ilyen munkával nem foglalkoznak rendszeresen.

A meteorokról az alábbi adatokat kell feljegyezni:

1. A felvillanás ideje, Közép-Európai Időben. Elegendő percnyi pontosság, de ha lehet, tizedpercre jegyezzük fel az adatokat.
2. A fényesség a csillagokhoz viszonyítva. Itt elegendő 1/2 nagyságrend pontosság. Becslési alap lehet a Hold /-7 és -12 magn. között/, a Vénusz /-4^m/, Sirius /-1,6^m/, Deneb, Atair, Pollux, Regulus /+1^m/ stb. A leghalványabb meteorok látszó fényessége kb. 5 magn.
3. A meteor látszó égi útjának hosszát, foknyi pontossággal. Ehhez jó alapul venni a telihold 1/2 fokos átmérőjét, valamint azt, hogy a Nagy Medve két hátsó csillagának távolsága 5 fok.
4. A meteor időtartamát. Hasznos a következő módszer: magunkban gyorsan számolunk, így = Egy., Két., Há., Négy., Öt. Ez kb. 0,2 mp-es felosztást ad. Ezúton 0,3-0,5 mp pontossággal becsülhetjük meg az időtartamot.
5. A meteor színét, ha esetleg fénylő csóvát hagy maga után, annak színét és élettartamát.
6. A meteor feltünésének és eltünésének égi helyzetét, a környező csillagokhoz viszonyítva. Ha megjegyezzük, hogy hol villant fel és tűnt el egy-egy meteor, a jól látható csillagokhoz képest, akkor utólag ezeket a pontokat térképre rajzolva, rektaszcenzióban és deklinációban is megadhatjuk.
7. Megjegyzések: csóva, hangjelenség, szétrobbanás stb. Más észlelők neve is ide kerül.

A megfigyeléseket havonta összesítve, a következő hó 5-ig kérjük a következő címre eljuttatni: Mezősi Csaba, Pécs. Vak Bottyán u. 50. A jelentéseken kérjük az észlelő megfigyelési helyének pontos helyzetét, ha lehet földrajzi koordinátáit is megadni. Ha valaki hosszabb ideig - 1-2 órán át - észleli az eget és nem lát meteort, ezt is kérjük közölni.

Mezősi Csaba /Pécs/

A magyarországi holdészlelők tevékenységéről

Körlevelünk előző számában (1971/1) közöltük, hogy a hazai holdészlelők 1970-ben hány órán át végeztek megfigyelést. A kézirát közlése után érkezett jelentés szerint, 1970 decemberében: a szolnoki holdészlelő csoport még további 6,7 órát, Gyenge László /Bp./ 1,0 órát észlelt TLP-jelenségeket. Januárból eddig a Ieninvárosi és szolnoki Urániák küldtek jelentést.

A holdmegfigyelőket kérjük, hogy a jövőben fokozott figyelemmel kísérik a Davy kráter és rianas vidékét, az Apollo-15 júliusi leszállási helyét.

- . -

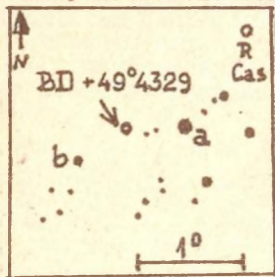
Könyvek - Térképek

Po Karta Lunü / A Hold térképe - orosz nyelven /. A teljes holdfelszín 11 lapból álló térképe, két magyarázó lappal, és a cirill betűs nevek latin betűs átírásával. Főként ismeretterjesztő célra, előadások illusztrálására jól használható. Bemutatja a Hold túlsó oldalát is. Ára: 38.- Ft.

Zvozdnyj atlasz /A.A.Mihajlov, Csillagterkép. - Orosz nyelven/. Részletes térkép, amely a csillagokat 8,5 magn. határfényességig tünteti fel. Amatőr és szakköri munkában jól használható. Ára: 28.- Ft.

Az orosz nyelvű térképek és könyvek, évkönyvek megrendelhetők a Gorkij Könyvesboltban: Bp. V., Váci u. 33. /Utánvétellel is!/
- . -

Új változócsillag? Felhívjuk a változócsillag-észleléssel foglalkozó amatőrjeink figyelmét, hogy 1970-ben G.D.F. Alcock angol műkedvelő egy feltehetően új változócsillagot fedezett fel a Cassiopeia csillagképben. A BD +49°4329 jelű csillag koordinátái /1950-re/ $RA=0^h 02^m 8^s$; $Dekl.=+50^{\circ} 15'$, kb. 1,5 fokra délkeletre az R Cas-tól. A csillag fényessége kb. 7,0-8,0 magn. közt változik. Mellékelt térképünk feltünteti az új változót és környezetét. Mivel az összehasonlító csillagok fényessége nem ismert, a

BD +49°4329-et az a és b jelű csillagokhoz fokozatbecsléssel kell hasonlítani. /Sky and Telescope nyomán./ Az észlelési adatokat kérjük Gellért András nevére a budapesti Urániába küldeni. Részletes térképet a következő számban közzlünk!

A Julián-dátum

A mindennapi életben egy szóban forgó napot három számadattal szoktuk megadni: pl. 1971. III. 21. Minthogy a napokban kifejezett váltószámok rendre: 365 /ill. 366/ és esetleg 28, 29, 30 vagy 31, két időpont közti időszak tartama napokban csak hosszadalmas számolással adható meg. A csillagászatban ezért az ilyen számításokhoz az 1582-ben J. Scaliger által javasolt időszámítási rendszert használjuk. Ennek lényege, hogy i.e. 7413. január 1-től kezdődőleg folyamatosan sorszámozza a napokat. Scaliger /tévesen/ úgy vélte, hogy az említett időpont előtt